

Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет імені
Вітольда Пілецького в Освенцемі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)

**VI Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”
Збірник тез доповідей**

4-5 квітня 2024 р.

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ Інститут модернізації змісту освіти
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенцімі (Польща),
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VI Міжнародної науково-практичної конференції**

4-5 квітня 2024 р.

**Мукачево
2024**

- малий бізнес може бути більш гнучким та інноваційним у порівнянні з великими корпораціями, що дозволяє йому швидше реагувати на зміни в ринкових умовах.
- часто власник малого бізнесу виконує різноманітні ролі, включаючи управління, маркетинг, фінанси та інші функції;
- малий бізнес має більшу свободу для впровадження нових ідей та інновацій, що може стати їхньою конкурентною перевагою.

В умовах сьогодення, внаслідок несприятливого впливу пандемії, а особливо загострення війни України з росією, для нашої держави загалом та її регіонів дуже важливим є стимулювання та підтримка розвитку малого бізнесу.

Регіональною політикою розвитку малого бізнесу слід вважати, з одного боку, чітко опрацьовану в законодавчому аспекті практичну діяльність центральних органів виконавчої влади і місцевих державних адміністрацій в усіх регіонах країни, спрямовану на створення необхідного комплексу умов розвитку малого підприємництва, а з іншого – соціально-економічні заходи, здійснювані на основі загальнодержавної політики, закріпленої у законодавстві, самими регіонами для досягнення певних регіональних і місцевих цілей та завдань [3].

Управління малим бізнесом вимагає від власників та керівників бізнесу специфічних навичок, таких як ефективне планування, розуміння ринкових тенденцій, управління ризиками та мотивація персоналу.

Розвиток малого підприємництва та його ефективне функціонування має створювати сприятливі умови для оздоровлення економіки держави. Сталий розвиток малих підприємств має привести до насичення ринку товарами і послугами, підвищити експортний потенціал, привести до кращого використання місцевих сировинних ресурсів [4].

Управління малим бізнесом в Україні може зіткнутися з різними проблемами, серед яких:

1. Бюрократичні перешкоди: складні процедури реєстрації та ліцензування, а також високі податкові навантаження можуть ускладнити старт та розвиток бізнесу.
2. Корупція: недостатня прозорість та високий рівень корупції можуть стати перешкодою для розвитку бізнесу та конкуренції на ринку.
3. Економічна нестабільність: коливання валютного курсу, інфляція та інші економічні труднощі можуть ускладнити фінансове планування та розвиток бізнесу.
4. Відсутність доступу до фінансування: обмежений доступ до кредитів та інших джерел фінансування може ускладнити розвиток бізнесу, особливо для початківців.
5. Низький рівень освіти та навичок: відсутність кваліфікованих кадрів та низький рівень освіти можуть обмежувати можливості розвитку бізнесу та інновацій.

Розв'язання цих проблем може вимагати комплексного підходу з боку уряду, бізнес-спільноти та інших зацікавлених сторін.

Умови війни між Україною та Росією створюють значні виклики для розвитку малого бізнесу. Деякі з можливих шляхів розвитку малого бізнесу в цих умовах передбачають пошук нових ринків за межами конфліктної зони, зосередження на місцевому (локальному) ринку. В системі управління необхідно збільшити увагу до безпеки працівників та бізнесу, а також розробити плани управління ризиками, щоб допомогти зберегти стабільність у складних умовах. Найбільш актуальним інструментом менеджменту є залучення урядових та неприбуткових організацій, які можуть надавати підтримку та фінансування для малих бізнесів, які опинилися в складних умовах через війну.

Таким чином, можна підсумувати, що розвиток малого бізнесу є дуже важливим для країни та її регіонів. Та в умовах війни найактуальнішим постає побудова ефективної ризик-менеджмент системи для підприємства з метою адаптації до реалій ринку. Бізнес в

умовах війни має великі виклики, але й можливості. Зокрема, важливо бути гнучким, шукати нові ринки і стратегії, а також зберігати безпеку персоналу і активів. Для цього важливо мати добре продуману стратегію ризиків і звертатися до підтримки від держави та міжнародних організацій.

Список використаних джерел:

1. *Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>*
2. *Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. / Колот В.М., Рєпіна І.М., Щербина О.В. — [2-ге вид., перероб. та доп.] - К. : КНЕУ, 2009. - 444.*
3. *Проблеми державного регулювання діяльності малих підприємств: Наук.-метод. посіб. / Т.В. Березяно, О.В. Ваганова, Р.В. Руднік / За ред. Березяно Т.В. – К.: ПІДО НУХТ, 2012. – 120 с.*
4. *Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 492 с.*
5. *Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.*
6. *Вассерман Н. Дилеми засновника бізнесу. Як попередити помилки й уникнути їх під час створення стартапу / Пер. з англ. А. Клімової. Харків : Віват, 2017. 480 с*

УДК 342.951:339.92(477)

ВІКТОРІЯ ГРИЦЬКО

старший викладач кафедри географії та суспільних дисциплін,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ОТОКАР КАСИНЕЦЬ

старший викладач
кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ**

За сучасних умов інтенсифікації євроінтеграційних процесів України, а також подій, що відбуваються на східних кордонах України, зростає роль транскордонного співробітництва, адже відкриваються нові можливості та постають нові виклики щодо сталого розвитку прикордонних регіонів. У межах суміжних прикордонних регіонів поглиблюється взаємодія в економічній, соціальній, науково-технічній, культурно-освітній, екологічній та інших сферах для вирішення спільних та ідентичних проблем, а також розробляються та втілюються механізми підвищення конкурентоспроможності цих територій. Саме спільні узгоджені дії суб'єктів транскордонного співробітництва в межах їх повноважень, які перебувають під юрисдикцією двох і більше договірних сторін, дозволяють виявити, одержати та нарощувати позитивний синергетичний ефект для прискорення соціально-економічного розвитку периферійних прикордонних регіонів.

Транскордонне співробітництво (ТКС) позитивно впливає на розвиток як країн у цілому, так і їх окремих територіальних утворень, і тому воно є потужним фактором поступу України на шляху до європейської інтеграції. Світовий досвід переконує, що практична реалізація заходів такого співробітництва значно підсилює потенціал його сторін і учасників, зменшує регіональні диспропорції, сприяє ефективному розв'язанню

комплексних проблем, притаманних сусіднім країнам. Ідея транскордонного співробітництва повною мірою відповідає європейській та національній регіональним політикам, які спрямовані на підтримку соціально-економічного розвитку, зміцнення інфраструктури, становлення конкурентоспроможності регіонів, підвищення рівня людського капіталу та якості життя населення та ін.

Важливе значення для подальшого розвитку транскордонного співробітництва мають питання правового забезпечення реалізації політики транскордонного співробітництва. На сьогодні в Україні вже сформувалась досить розвинута нормативно-правова база з питань транскордонного співробітництва, яка включає в себе: правові інструменти Ради Європи, які були ратифіковані Верховною Радою України, стали складовою національного законодавства; правові акти національного законодавства (закони, постанови, укази тощо); угоди про транскордонне співробітництво тощо.

Організаційно-правове регулювання транскордонного співробітництва в Україні визначається Законом про транскордонне співробітництво, який набрав чинності 24 червня 2004 р., і постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р. «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та євро регіонів» включно.

Згідно із Законом про транскордонне співробітництво (стаття 1) – це спільні дії, спрямовані на поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами й місцевими органами виконавчої влади України й територіальними громадами та відповідними органами влади сусідніх держав у межах компетенції, визначеної їхнім національним законодавством [1].

Відповідно до статті 1 Закону суб'єктами ТКС є територіальні громади; представницькі органи місцевого самоврядування; об'єднання органів місцевого самоврядування; місцеві органи виконавчої влади України, що взаємодіють із територіальними громадами; органи влади сусідніх держав.

Відповідно до Закону України «Про транскордонне співробітництво» суб'єкти ТКС можуть здійснювати співробітництво в декількох формах: євро регіон; об'єднання євро регіонального співробітництва; європейське об'єднання територіального співробітництва. За статтею 13 Закону суб'єктам ТКС надані такі додаткові повноваження у сфері державної підтримки розвитку ТКС: 1) організувати та координувати роботу з підготовки та реалізації проєктів (програм) ТКС; 2) брати участь у розробленні спільних проєктів (програм) та координувати їх реалізацію; 3) розробляти регіональні програми ТКС; 4) розробляти або брати участь у розробці державних програм розвитку ТКС; 5) забезпечувати у межах своєї компетенції виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на розвиток ТКС.

За рішенням Кабінету Міністрів України таким ЦОВВ, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, є Міністерство розвитку громад та територій України (Мінрегіон) [2]. У Положенні про Мінрегіон передбачено, що відповідно до повноважень воно здійснює: загальну координацію ТКС, у тому числі підготовки та реалізації відповідних програм і проєктів, контроль за додержанням законодавства з питань ТКС; стимулювання участі регіонів у програмах та проєктах розвитку міжрегіонального і транскордонного співробітництва; розроблення положення про проведення конкурсу проєктів (програм) ТКС, які претендують на включення до державних програм розвитку ТКС; розгляд пропозицій суб'єктів ТКС України щодо включення проєктів (програм) ТКС до державних програм розвитку ТКС; підготовку пропозицій щодо надання державної фінансової підтримки для реалізації проєктів ТКС у рамках виконання державних програм розвитку ТКС та проєктів, відібраних в установленому порядку для реалізації в межах виконання програм прикордонного співробітництва Європейського інструменту сусідства та партнерства згідно з укладеними міжнародними договорами України; затверджує порядок повідомлення та забезпечення функціонування реєстру угод про ТКС.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>